

HOTĂRÂREA nr.43
din 26 septembrie 2019

**referitoare la contestația privind înregistrarea candidaturii domnului
Alexandru Cumpănașu la alegerile pentru Președintele României din anul
2019**

Valer Dorneanu	- președinte
Cristian Deliorga	- judecător
Marian Enache	- judecător
Daniel Marius Morar	- judecător
Mona-Maria Pivniceru	- judecător
Gheorghe Stan	- judecător
Elena-Simina Tănăsescu	- judecător
Varga Attila	- judecător
Cristina Teodora Pop	- magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Liviu Drăgănescu.

1. Pe rol se află soluționarea contestației formulate de doamna Gabriela Ștefania Nuț împotriva Deciziei Biroului Electoral Central nr.24/D din 24 septembrie 2019 privind înregistrarea candidaturii și a semnului electoral ale domnului Alexandru Cumpănașu pentru alegerea Președintelui României din anul 2019.

2. Contestația a fost înregistrată la Curtea Constituțională la data de 25 septembrie 2019 și formează obiectul Dosarului nr.2502 F/2019, la care au fost atașate propunerea de candidatură, împreună cu Decizia nr.24/D din 24 septembrie 2019, transmise de Biroul Electoral Central cu Adresa nr.218/C/BEC/P/2019 din 25

septembrie 2019, înregistrată la Curtea Constituțională cu nr.7337 din 25 septembrie 2019.

3. În temeiul dispozițiilor art.52 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale și ale art.68 alin.(1) din Legea nr.370/2004 pentru alegerea Președintelui României, contestațiile se soluționează fără înștiințarea părților, cu participarea reprezentantului Ministerului Public, pe baza sesizării și a celorlalte documente aflate la dosar.

4. În motivarea contestației, doamna Gabriela Ștefania Nuț precizează că în urma verificării celor 238.907 semnături ale alegătorilor din listele susținătorilor sub aspectul cerinței semnăturii, ca element esențial al listei de susținători, Biroul Electoral Central a reținut că 7.063 de semnături sunt fotocopii ale unor file conținând semnături și alte lipsuri și 39.914 de semnături sunt cu elemente de similitudine care înlătură prezumția simplă de validitate a acestor liste cu date confidentiale ale susținătorilor, rezultând 191.930 de semnături neafectate de vicii de fond și formă, număr mai mic decât 200.000 de semnături.

5. Se mai susține că, având în vedere Hotărârea Curții Constituționale nr.4 din 22 septembrie 2019 referitoare la contestația privind respingerea înregistrării candidaturii domnului Viorel Cataramă la alegerile pentru Președintele României din anul 2019, Biroul Electoral Central a considerat că nu are competența să se pronunțe asupra aspectelor anetrior menționate, existând instituții specializate ale statului care pot face acest lucru. Se arată că, având în vedere aceste considerente, Biroul Electoral Central nu a înlăturat, din numărul total al semnăturilor din listele susținătorilor, semnăturile aparținând celor 39.914 persoane diferite și care conțin similitudini evidente. Se observă, totodată, că Biroul Electoral Central a sesizat organele de urmărire penală sub aspectul săvârșirii infracțiunii de fals în înscrisuri sub semnătură privată, prevăzută la art.322 din Codul penal.

6. Pentru aceste motive, se susține nelegalitatea Deciziei Biroului Electoral Central nr.24/D din 24 septembrie 2019 privind înregistrarea candidaturii și a semnelui electoral ale domnului Alexandru Cumpănașu pentru alegerea Președintelui României din anul 2019.

7. Reprezentantul Ministerului Public, punând concluzii, în temeiul art.68 alin.(1) din Legea nr.370/2004, solicită respingerea contestației. Se susține că înregistrarea candidaturii domnului Alexandru Cumpănașu la alegerile pentru Președintele României din anul 2019 s-a făcut în mod legal.

CURTEA,

examinând contestația în raport cu prevederile Constituției, ale Legii nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale și ale Legii nr.370/2004 pentru alegerea Președintelui României, văzând concluziile reprezentantului Ministerului Public, precum și documentele aflate la dosar, reține următoarele:

8. Potrivit dispozițiilor art.146 lit. f) din Constituție, ale art.37 și 38 din Legea nr.47/1992, precum și celor ale art.31 alin.(1) și (2) din Legea nr.370/2004, Curtea Constituțională este competentă să soluționeze contestația formulată de doamna Gabriela Ștefania Nuț împotriva Deciziei Biroului Electoral Central nr.24/D din 24 septembrie 2019 privind înregistrarea candidaturii și a semnelui electoral ale domnului Alexandru Cumpănașu pentru alegerea Președintelui României din anul 2019.

9. Examinând contestația formulată, Curtea constată că, prin Decizia nr.24/D din 24 septembrie 2019, Biroul Electoral Central a admis înregistrarea candidaturii, precum și a semnelui electoral ale candidatului Alexandru Cumpănașu la alegerile pentru Președintele României din anul 2019, reținând că este îndeplinită condiția legală prevăzută de art.4 alin.(2) și art.27 alin.(2) lit.c) din Legea nr.370/2004, republicată, referitoare la depunerea și înregistrarea candidaturii.

Potrivit deciziei menționate, din numărul total de semnături ale susținătorilor candidaturii domnului Alexandru Cumpănașu, care a fost de 238.907 semnături, 7.063 semnături erau afectate de diferite lipsuri, respectiv semnătura din declarația pe propria răspundere a celui care a întocmit lista de susținători, semnătura susținătorului, mențiuni privind seria și numărul actului de identitate ale acestuia. Totodată, s-a constatat că au fost depuse fotocopii ale unor file conținând semnături. De asemenea, 39.914 semnături prezentate ca aparținând unor persoane diferite, conțin elemente de similitudine evidentă. În decizia menționată, Biroul Electoral Central a arătat că Autoritatea Electorală Permanentă, în urma Adresei nr.189/C/BEC/P/2019 din 24 septembrie 2019, a procedat la verificarea datelor unui număr de 78 de susținători. Însă, întrucât, prin Hotărârea Curții Constituționale nr.4 din 22 septembrie 2019, paragraful 13, s-a reținut că „*legiuitorul a stabilit cerința semnăturii ca element al listelor de susținători sub incidența dispozițiilor din Codul penal pentru infracțiunea de fals în declarații, răsturnarea prezumției de veridicitate a acestor semnături se poate face numai prin constatarea falsului, în condițiile prevăzute de lege*”, Biroul Electoral Central nu a eliminat cele 39.914 de semnături ce conțin elemente de similitudine din numărul total al semnăturilor.

10. Referitor la modul de întocmire și conținutul listei de susținători, art.27 alin.(3) din Legea nr.370/2004 stabilește că ”*Lista susținătorilor este un act public, sub sancțiunea prevăzută de art. 292 [n.a. în prezent art.326] din Codul penal. Lista sau listele susținătorilor trebuie să cuprindă **data alegerilor, prenumele și numele candidatului, precum și prenumele și numele, data nașterii, adresa, denumirea, seria și numărul actului de identitate și semnătura alegătorilor care susțin candidatura. În finalul listei persoana care a întocmit-o este obligată să facă o declarație pe propria răspundere prin care să ateste veridicitatea semnăturilor susținătorilor. Modelul listei susținătorilor și al declarației pe propria răspundere sunt prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezenta lege.***” Potrivit anexei

menționate în textul de lege citat, lista de susținători cuprinde următoarele rubrici: **prenume, nume, data nașterii, adresa, act de identitate (denumire, serie, număr) și semnătura**. Cât privește semnătura, legea menționează că *”lista este act public și se află sub incidența art. 292 [n.a. în prezent art.326] din Codul penal”*. În anexă se stabilește și modelul declarației pe propria răspundere care atestă că *”toate datele și semnăturile cuprinse în (...) listă (...) corespund realității”*. De asemenea, conform art.27 alin.(3¹) din Legea nr.370/2004 **„Lista susținătorilor prevăzută la alin. (3) se depune într-un singur exemplar original la Biroul Electoral Central”**.

11. Față de dispozițiile legale citate, Curtea constată că modul de întocmire a listelor de susținători, care constituie un act public, este clar reglementat de legiuitor, iar elementele pe care acestea trebuie să le cuprindă permit verificarea și stabilirea identității alegătorilor care susțin candidatura. Cât privește semnătura, ca element obligatoriu al listelor de susținători, legiuitorul a stabilit în mod expres că se află sub incidența normelor din Codul penal care reglementează infracțiunea de fals în declarații. În acest sens, persoana care a întocmit lista trebuie să declare pe propria răspundere că datele cuprinse în lista de susținători corespund realității, atestând astfel veridicitatea semnăturilor susținătorilor, sub sancțiunea prevăzută de art.326 din Codul penal potrivit căruia *”Declararea necorespunzătoare a adevărului, făcută unei persoane dintre cele prevăzute în art. 175 sau unei unități în care aceasta își desfășoară activitatea în vederea producerii unei consecințe juridice, pentru sine sau pentru altul, atunci când, potrivit legii ori împrejurărilor, declarația făcută servește la producerea acelei consecințe, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.”* Ca urmare, aprecierea eventualelor *”vicii de fond și de formă”* ale listelor de susținători, în sensul reținut în decizia Biroului Electoral Central contestată, trebuie realizată cu stricta respectare a

cadrului legal de referință citat, respectiv prin verificarea listelor sub aspectul existenței tuturor elementelor prevăzute de lege.

12. Curtea constată că, din motivarea Deciziei nr.24/D din 24 septembrie 2019, rezultă că Biroul Electoral Central a sesizat organele de urmărire penală în legătură cu suspiciunile rezonabile cu privire la veridicitatea unui număr mare de semnături regăsite în listele de susținători, precum și cu privire la realitatea declarațiilor pe propria răspundere prin care se atestă această veridicitate. Or, câtă vreme legiuitorul a stabilit cerința semnăturii ca element al listelor de susținători sub incidența dispozițiilor din Codul penal pentru infracțiunea de fals în declarații, răsturnarea prezumției de veridicitate a acestor semnături se poate face numai prin constatarea falsului, în condițiile prevăzute de lege.

13. Totodată, Curtea reține că, potrivit Deciziei Biroului Electoral Central nr.24/D din 24 septembrie 2019, s-a constatat că au fost depuse fotocopii ale unor file conținând semnături, aspect ce contravine dispozițiilor art.27 alin.(3¹) din Legea nr.370/2004 și, prin urmare, constituie un criteriu obiectiv pentru invalidarea respectivelor semnături. Cu toate acestea, din datele arătate în cuprinsul deciziei anterior menționate rezultă că, menținând numărul de 39.914 de semnături prezentate ca aparținând unor persoane diferite și conținând elemente de similitudine evidentă, care fac obiectul sesizării organelor de urmărire penală, candidatura domnului Alexandru Cumpănașu îndeplinește condițiile prevăzute la art.4 alin.(2) din Legea nr.370/2004 referitoare la numărul minim de 200.000 de alegători.

14. În concluzie, Curtea reține că, potrivit motivării deciziei Biroului Electoral Central contestate, respingerea înregistrării candidaturii domnului Alexandru Cumpănașu nu putea fi făcută doar pe baza unei simple aprecieri a aspectului unor semnături, care poate fi de natură a crea o suspiciune, dar nu poate proba, în absența altor verificări și elemente obiective, lipsa veridicității semnăturilor. Constatând, pentru aceste motive, legalitatea Deciziei Biroului

Electoral Central nr.24/D din 24 septembrie 2019, Curtea urmează să respingă contestația astfel cum a fost formulată.

15. Pe de altă parte, analizând prevederile art.27 alin.(1) și (2) din Legea nr.370/2004, Curtea constată că propunerea de candidatură pentru alegerea Președintelui României se depune, în scris, la Biroul Electoral Central, cel mai târziu cu 50 de zile înainte de data alegerilor, și va fi însoțită, printre alte documente, de lista susținătorilor candidatului, al căror număr nu poate fi mai mic de 200.000 de alegători. Potrivit art.27 alin.(3), *”Lista susținătorilor este un act public, sub sancțiunea prevăzută de art. 292 din Codul penal. Lista sau listele susținătorilor trebuie să cuprindă data alegerilor, prenumele și numele candidatului, precum și prenumele și numele, data nașterii, adresa, denumirea, seria și numărul actului de identitate și semnătura alegătorilor care susțin candidatura. În finalul listei persoana care a întocmit-o este obligată să facă o declarație pe propria răspundere prin care să ateste veridicitatea semnăturilor susținătorilor. Modelul listei susținătorilor și al declarației pe propria răspundere sunt prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezenta lege”*, alin.(3¹) al aceluiași articol, aliniat introdus prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.45/2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.475 din 27 iunie 2014, *”Lista susținătorilor prevăzută la alin.(3) se depune într-un singur exemplar original la Biroul Electoral Central”*.

16. Referitor la aceste din urmă dispoziții, Curtea apreciază ca fiind necesare câteva precizări. În primul rând, Curtea observă o deficiență a normei cuprinse art.27 alin.(3) teza întâi din Legea nr.370/2004 care face trimitere, în ceea ce privește sancțiunea penală, la art.292 din Codul penal. Dacă la data adoptării Legii nr.370/2004, Codul penal în vigoare prevedea la art.292 infracțiunea de fals în declarații, începând cu data de 1 februarie 2014, noul Cod penal reglementează la art.292 infracțiunea de cumpărare de influență, falsul în declarații regăsindu-se, în prezent, la art.326. Curtea remarcă că legiuitorul a operat modificări asupra Legii

nr.370/2004 ulterior intrării în vigoare a noului Cod penal, completând chiar art.27 cu un nou aliniat, alin.(3¹), dar a omis să coreleze dispozițiile legale ale art.27 alin.(1).

17. În al doilea rând, din examinarea coroborată a dispozițiilor art.27 cu cele ale art.29 alin.(1) și (2), potrivit căroră *"Biroul Electoral Central verifică îndeplinirea condițiilor de fond și de formă prevăzute de prezenta lege pentru candidaturi, înregistrează candidaturile care îndeplinesc aceste condiții și respinge înregistrarea candidaturilor care nu îndeplinesc condițiile legale"*, *"prin decizie, în termen de cel mult 48 de ore de la depunerea acestora"*, precum și cu dispozițiile art.31 alin.(1) și (2), conform căroră *"În cel mult 24 de ore de la expirarea termenului prevăzut la art.29 alin.(2), [...] candidații, partidele politice, organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, alianțele politice, alianțele electorale și alegătorii pot contesta înregistrarea sau respingerea înregistrării candidaturilor sau a semnelor electorale, după caz. Contestațiile se fac în scris și se depun la Curtea Constituțională"*, care *"soluționează contestațiile în termen de cel mult două zile de la înregistrare. Hotărârile sunt definitive, se comunică de îndată Biroului Electoral Central și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I"*, rezultă că procedura de înregistrare a candidaturilor se desfășoară cu celeritate, legea stabilind termene foarte scurte, calculate pe ore/zile. Astfel, pentru verificarea îndeplinirii condițiilor de fond și de formă prevăzute de lege, Biroul Electoral Central are la dispoziție un termen de maxim 48 de ore, iar pentru soluționarea contestațiilor, care se pot formula în termen de 24 de ore de la expirarea termenului de 48 de ore în care Biroul Electoral Central are obligația de a emite decizia de înregistrare sau de respingere a înregistrării candidaturii, Curtea Constituțională are un termen de 2 zile pentru a se pronunța în mod definitiv asupra cauzei.

18. Pornind de la aceste premise normative și având în vedere că una dintre cerințele prevăzute de lege care trebuie verificată de Biroul Electoral Central în vederea emiterii deciziei corespunzătoare este cea referitoare la *lista susținătorilor*, listă care trebuie să respecte anumite *condiții de fond* (trebuie să cuprindă data alegerilor, prenumele și numele candidatului, precum și prenumele și numele, data nașterii, adresa, denumirea, seria și numărul actului de identitate și semnătura alegătorilor care susțin candidatura, declarația pe propria răspundere prin care să ateste veridicitatea semnăturilor susținătorilor) și *condiții de formă* (lista se depune într-un singur exemplar original), ***Curtea constată că procedura de verificare, sub aspectul termenelor în care se desfășoară, nu numai că este improprie, dar transformă actul de verificare într-o formalitate care anulează scopul reglementării.*** Astfel, toate aspectele privite coroborat: (i) numărul nedeterminat de candidați care pot formula propunerile de candidatură în intervalul relativ scurt prevăzut de calendarul alegerilor, (ii) numărul nedeterminat de persoane care pot formula contestații, (iii) numărul minim de 200.000 de alegători care trebuie să se regăsească pe lista de susținători a fiecărui candidat, (iv) datele cu caracter personal care trebuie supuse verificării, sub sancțiunea răspunderii penale a falsului în declarații, nu fac altceva decât să demonstreze că autoritățile publice implicate în procedura de verificare a îndeplinirii condițiilor de fond și de formă - ***Biroul Electoral Central și Curtea Constituțională - îndeplinesc un rol formal, nefiind în măsură ca, în termenele fixate de lege, să realizeze un control efectiv și real cu privire la toate aspectele supuse verificării.***

19. Pentru aceste motive, **Curtea apreciază că legiuitorul trebuie să reconsidere soluțiile legislative cuprinse în Legea nr.370/2004, astfel încât să asigure autorităților publice implicate în procedura înregistrării candidaturilor la alegerea Președintelui României, termenele și instrumentele proprii unui control efectiv, de natură să satisfacă scopul și exigențele impuse de lege.**

20. Raportat la prezenta contestație, pentru motivele arătate, în temeiul art.146 lit.f) din Constituție, al art.11 alin.(1) lit.B. a), al art.37 și 38 din Legea nr.47/1992, precum și al art.31 alin.(1) și (2) din Legea nr. 370/2004, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

HOTĂRĂȘTE:

Respinge contestația formulată împotriva Deciziei Biroului Electoral Central nr.24/D din 24 septembrie 2019 privind înregistrarea candidaturii domnului Alexandru Cumpănașu la alegerile pentru Președintele României din anul 2019.

Hotărârea este definitivă, se comunică Biroului Electoral Central și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 26 septembrie 2019.